

Mokslinei archeologijos komisijai;
Kultūros paveldo departamento Panevėžio–Utenos teritoriniam padaliniui;
Zarasų rajono savivaldybės administracijai

Zarasų miesto istorinės dalies (u. k. 17126) teritorijos, Birutės g. detaliųjų archeologinių tyrimų ir archeologinių žvalgymų 2026 m.

Pažyma

Vilnius

2026–09–15

Zarasų miesto istorinės dalies (u. k. 17126) teritorijoje, Zarasų rajono sav., Zarasų sen., Zarasų m., Birutės gatvės atkarpoje, nuo sankryžos su Malūno gatve iki sankryžos su Vilniaus gatve, atlikti detalieji archeologiniai tyrimai ir archeologiniai žvalgymai. Archeologiniai tyrimai atlikti 2026 m. rugpjūčio 10 – rugsėjo 9 d. Tyrimus atliko MB „Fosos“. Tyrimai atlikti pagal parengtą ir aprobuotą projektą: „Zarasų miesto istorinės dalies (u. k. 17126) teritorijos, Birutės g. detaliųjų archeologinių tyrimų ir žvalgymų 2026 m. projektas“. Tyrimų leidimą (Nr. LA–258) 2026 m. rugpjūčio mėn. 3 d. išdavė Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos. Detaliųjų archeologinių tyrimų metu buvo ištirtos 6 perkastos. Bendrai detaliųjų archeologinių tyrimų metu ištirtas 853 m² plotas (brėž. nr. 1). Atidengti ir išpreparuoti 34 žmonių kapai bei surinkti pavieniai kaulai iš perkastų žemių. Archeologinių žvalgymų metu Birutės gatvės pietvakarinėje atkarpoje link sankryžos su Vilniaus g. iki projekcinio gylio išžvalgytas 755 m² plotas. Perkasto grunto iš kapų aplinkos Birutės g. sandėliavimo vietoje, ties Birutės g. 40 ir P. Širvio g. sankryža, išžvalgytas 200 m² (~300 m³) plotas.

Archeologinių tyrimų tikslas. Archeologinių tyrimų metu detalieji iki žemio ištirti rekonstruojamą Birutės gatvės atkarpą, kurioje buvo rasti žmonių kapai ir kaulai, visiškai išpreparuoti atidengtus kapus, nustatyti archeologinio pobūdžio vertingąsias savybes, chronologiją, fiksuoti radinius, atlikti antropologinius tyrimus, patikslinti kapinių ribas bei pateikti paveldosauginės rekomendacijos. Atlikti archeologinius žvalgymus nuo paskutinės detaliųjų archeologinių tyrimų perkastos Birutės g. link sankryžos su Vilniaus gatve bei išžvalgyti 2025 m. kasto grunto iš Birutės g. sandėliavimo vietą.

Atlikus tyrimus nustatyta:

Perkasa Nr. 1 ištirta kvadrato formos, 10×10 m dydžio, kurios plotas – 100 m². Perkasoje nuo esamo paviršiaus iki 1,35–1,9 m gylio fiksuoti XX a. perkasimų suardyti grunto sluoksniai. Atidengti inžineriniai tinklai. Perkastuose žvyro ir smėlio sluoksniuose rasta pavienių XX a. I pusės radinių: kokarda, stiklinių butelių, fajanso indų šukių, maitinės plombų bei buitinių smulkių metalinių atliekų. Tarp perkasimų, perkastos šiaurės rytinėje dalyje, 0,4–0,8 m gylyje, rasta keletas pavienių žmonių kaulų iš suardytų kapų. Dalis kaulų aptikta tarp inžinerinių tinklų, iškastame grunte, iš gretimų perstumdytų sluoksnių ties gatvės važiuojama dalimi. Kaulai nesudarė atskirų sankaupų – buvo aptikti pavieniui, išsibarstę tarp esamų įrengtų vamzdžių, ankstesnių perkasimų vietose. Perkasoje Nr. 1 išlikusių žmonių kapų neaptikta. Įžemis – neperkasto smėlio ir molio sluoksnis – nustatytas 0,8–1,9 m gylyje.

Perkasa Nr. 2 ištirta 10×10 m dydžio, kurios plotas – 100 m². Centrinėje perkastos dalyje, nuo 0,35 m gylio, užfiksuoti keturių kapų kontūrai. Greta jų aptiktas gausus kiekis pavienių, išsibarsčiusių žmonių kaulų iš suardytų kapų. Kapai Nr. 1–4 užfiksuoti greta vienas kito, 1–2 m atstumu, 0,35–0,45 m gylyje nuo esamo paviršiaus (H_{Abs} 156,15–156,05 m). Nustatyta, kad mirusieji palaidoti karstuose, aukštiekninki, ištiestomis

kojomis, galvomis į PV pusę, 227–230°. Dalis kapuose Nr. 1 ir Nr. 2 rastų kaulų – kaukolės, rankų ir kojų, sutrupinti bei išjudinti ankstesnių perkasimų metu. Greta šių kapų užfiksuota 0,7×0,5 m dydžio kaulų radimvietė. Kapai Nr. 3 ir Nr. 4 taip pat buvo stipriai suardyti. Jie atidengti 0,4–0,45 m gylyje (H_{Abs} 156,10 m), galvomis į PV 247–252°. Dalį kapo Nr. 3 perkirto esama komunikacija, todėl neišliko apatinės kojų dalies kaulai – blauzdikauliai, šėvikačiai ir pėdų kaulai. Tarp šio kapo įkapių rasta medinių drabužių sagų ir kryželis, kuris datuojamas XIX a. viduriu–XIX a. II puse. Kape Nr. 4 fiksuota suskaldyta kaukolė, išjudinti stuburo kaulai bei perstumti dešinės kojos kaulai. Kapuose rasta prastai išlikusių sutrupėjusių metalinių karsto vinių. Likusioje perkasoje dalyje, tarp komunikacijų 0,6–1,2 m gylyje fiksuotas neperkasti smėlio ir priemolio sluoksniai.

Perkasa Nr. 3 ištirta 10×15 m dydžio, kurios plotas – 150 m². Nuo esamo žemės paviršiaus iki 0,5 m gylio fiksuotas žvyro ir priemolio sluoksnis bei komunikacijų perkasimai. Perkastos pietvakarinėje dalyje, ankstesnio perkasimo vietoje ir greta jo, užfiksuoti stipriai suardyti kapai Nr. 5 ir Nr. 6 bei išstumdyti pavieniai žmogaus kaulai iš suardytų kapų. Tikslių kapų kontūrų nustatyti nepavyko, kadangi iš kapų iškastas gruntas buvo paskleistas ir išstumdytas ankstesnių žemės darbų metu. Pavieniai kaulai užfiksuoti 0,86–1,08 m gylyje (H_{Abs} 155,22–155,43 m) 2×3 m dydžio plote, ties pietvakarine perkastos dalimi. Dalis kaulų buvo suskaldyti, kai kurie – sudėti vienas ant kito, nesilaikant anatomicinės sekos. Kaulų radimvietė patvirtina, kad ši perkastos dalis anksčiau buvo perkasta vykdant inžinerinių tinklų klojimo darbus. Likusioje perkastos dalyje, 0,5–1,3 m gylyje, aptikta pavienių XIX–XX a. būdingų radinių: moneta, šovinių tūtelės, maitinės plomba, keraminių ir fajanso indų šukės. Įžemis – neperkasto smėlio ir priemolio sluoksnis – nustatytas 0,9–1,93 m gylyje.

Perkasa Nr. 4 ištirta 10×16 m dydžio su išplatinimu, bendras ištirtas plotas – 161 m². Joje nuo esamo žemės paviršiaus iki 0,45–1,9 m gylio fiksuotas perkastas priemolio ir priemolio gruntas. Perkastame grunte aptikta pavienių žmogaus kaulų, priklausančių suardytiems kapams. Perkastos šiaurės rytinėje dalyje, 0,75 m gylyje (H_{Abs} 155,04 m), atidengtas stipriai suardytas kapas Nr. 7. Kapo vietą pavyko nustatyti pagal išlikusį kapo kontūrą ir jame fiksuotą tamsesnį grunto dėmę. Mirusiojo palaikai išlikę fragmentiškai. Dalis kaulų stipriai pažeisti ankstesnių perkasimų metu, kita dalis neišliko. Perkastos šiaurės rytų kampo zonoje, 1,02 m gylyje nuo esamo žemės paviršiaus, atidengtas geriau išlikęs kapas Nr. 8 (H_{Abs} 154,92 m). Nustatyta, kad mirusysis buvo palaidotas karste, aukštiekninkas, galva orientuota į V pusę 250°. Krūtinės srityje aptiktas vario lydinio kryželis, datuojamas XVIII a. pabaiga–XIX a. I puse. Ties pietrytiniu perkastos pakraščiu, 1,06 m gylyje (H_{Abs} 154,88 m), tarp iškastos tranšėjos, po esamais vamzdžiais, užfiksuotas stipriai suardytas kapas Nr. 9 (išliko tik apatinių galūnių kaulai). Likusioje perkastos dalyje išlikusių kapų neaptikta. Perkastos centre ir pietvakarinėje dalyje fiksuotos iki 1,2 m storio XX a. viduryje suformuotos ūkinės duobės, užpildytos statybinėmis ir buitinėmis atliekomis, plytų ir skiedinio liekanomis. Šios duobės sunaikino arba stipriai suardė ankstesnius kultūrinio sluoksnio horizontus ir kapų vietas. Įžemis – neperkasto smėlio ir priemolio sluoksnis – nustatytas 0,45–1,9 m gylyje.

Perkasa Nr. 5 ištirta 10 × 15 m dydžio, jos plotas – 150 m². Paviršiuje iki 0,9 m gylio nukastas supiltinis gruntas. Tarp perkasto priemolio ir žvyro, tarp 0,4–0,9 m gylio rasta pavienių žmonių kaulų. Nuo 0,9–1,1 m gylio visoje perkasoje užfiksuoti kapų duobių kontūrai. Perkasoje atidengti keli geriau išlikę, ankstesnių perkasimų nepažeisti pavieniai kapai Nr. 10, 11, 14 ir 17. Kapas Nr. 10 atidengtas 1,06 m gylyje (H_{Abs} 154,88 m). Jame rasta aprangos detalių – sagų. Kapas Nr. 11 atidengtas 1,42 m gylyje (H_{Abs} 154,52 m). Jame rastas stačiatikiams būdingas pakabinamas kryželis su apatine skersa kryžma. Kapas Nr. 14 atidengtas 1,08 m gylyje (H_{Abs} 154,5 m). Kapas Nr. 17 atidengtas 1,68 m gylyje (H_{Abs} 154,26 m). Pastarajame rasta drabužių detalių – sagų ir kryželis kaklo srityje. Juose mirusieji laidoti aukštiekninki galvomis į V ir PV pusę. Fiksuoti ir stipriai apardyti kapai Nr. 15, 16, 18, kuriuose dalis skeleto neišliko, o kaulai paskleisti ar nustumdyti, be tikslios anatomicinės padėties. Perkasoje taip pat užfiksuotos dvi didesnės grupinės kapavietės. Pirmoji užfiksuota ties perkastos ŠR pakraščiu. Joje, 1,5×2,5 plote rasti 6 individų palaikai. Kapai Nr. 20, 21, 22, 23, 24, 29 atidengti tarp 1,54–2,07 m nuo esamo paviršiaus (H_{Abs} 154,18–154,71 m). Vaiko kapelyje, ties griaučių paviršiumi rastas lapelio formos kryželis. Pagal formą ir tipologiją, kryželis datuojamas XVIII a. I puse – XIX a. I puse. Tokio tipo kryželis būdingas stačiatikių konfesijos atstovams. Kapavietėje mirusieji sulaidoti 3 aukštais vienas ant kito. Dar viena grupinė kapavietė užfiksuota prie PR sienos. Dalis kapų šioje grupinėje kapavietėje stipriai pažeisti ankstesnių perkasimų, įkasto nuotekų šulinio ir vamzdžių. Kapai Nr. 12, 13, 25, 26, 27, 28 atidengti tarp 1,26–1,49 m nuo esamo paviršiaus (H_{Abs} 154,37–

154,60 m.). Nustatyta, kad perkasoje Nr. 5 mirusieji laidoti 3 eilėmis, Š–P kryptimis. Laidoti karstuose, fiksuotos grupinės kapavietės ir pavieniai kapai. Didesnis kapų tankumas užfiksuotas ties ŠR dalimi, o ties perkastos PV pakraščiu kapų ar kaulų radimviečių nefiksuota. Įžemis – neperkasto smėlio ir molio sluoksnis – nustatytas 0,6–1,9 m gylyje.

Perkasa Nr. 6 yra 12 × 16 m dydžio, su išplatinimu ties Birutės ir Malūno g. sankryža; bendras ištirtas plotas – 193 m². Paviršiuje iki 0,6–0,9 m gylio nukastas supiltinis gruntas. Jame rasta pavienių XX a. buitinių atliekų ir šiukšlių. Visoje perkasoje išryškėjo perkasimai ir komunikacijų (nuotekų, vandentiekio šuliniai, ryšių ir elektros kabeliai) trasos. Perkastos PV kampe, nuo 1,4 m gylio užfiksuotas kapo kontūras. Kapas Nr. 30 atidengtas 2,16 m gylyje nuo esamo paviršiaus (H_{Abs} 154,06 m) Jame mirusysis palaidotas aukštiekninkas mediniame karste, galva į PV 240°. Krūtinės srityje rastas XVIII a. pab. – XIX a. I puse datuotas kryželis. Ties perkastos pietvakarine puse, ties riba su perkasa Nr. 5, 1,1 m gylyje atidengti 4 kapų kontūrai, vienas šalia kito eilėje, Š–P kryptimi. Kapai Nr. 31–34 atidengti 1,9–2,13 m gylyje nuo esamo paviršiaus (H_{Abs} 154,09–154,22 m). kape Nr. 33, ties juosmeniu rasta Rusijos imperijos kariuomenė uniforminė saga (XIX a. pr. – XIX a. I ketvirtis). Nustatyta, kad mirusieji palaidoti galvomis PV 230–245°. Iš jų išsiskyrė vaiko kapelis Nr. 34, kurio dydis 0,3×0,15 m. Likusioje dalyje, tarp 0,4–0,9 m gylio, inžinerinių tinklų perkasimo vietose rasta pavienių žmonių kaulų iš suardytų kapų. Perkastos šiaurinėje ir šiaurės rytinėje dalyse užfiksuotas perkasimas iki 1,2 m gylio. Jame neužfiksuotas išlikęs kultūrinis sluoksnis, žmonių kapų nerasta. Perkasoje įžemis – neperkasto smėlio ir molio sluoksnis – nustatytas 1,4–1,92 m gylyje.

Archeologiniai žvalgymai.

Archeologiniai žvalgymai atlikti Birutės g. atkarpoje: nuo Birutės g. 4 iki Vilniaus ir Birutės g. sankryžos (brėž. nr. 2-3). Žvalgymų teritoriją sudarė 1 tranšėja – 72 m ilgio ir 10–11 m pločio gatvės važiuojamoji dalis su šaligatviais ir įvažų vietomis, kurios bendras plotas 755 m². Žvalgyto ploto kampų koordinatės (LKS94): ŠV X6180254,995, Y641467,803; ŠR X6180191,145, Y641467,803; PR X6180127,395, Y641436,386; PV X6180136,841, Y641422,469. Archeologiniai žvalgymai buvo vykdomi sistemiškai. Atidengti žemių sluoksniai, jų paviršius buvo žvalgomi metalo iešikliu, pjūviai nufotografuoti, radinių radimvietės fiksuotos GPS imtuvu. Pradžioje nukastas iki 0,5 m storio XXI a. supiltas viršutinis žvyro ir smėlio sluoksnis. Ties tranšėjos viduriu, važiuojamosios gatvės dalies vietoje, mechanizuotai iškasta iki 0,65 m gylio. Tarp 0,6–0,65 m gylio fiksuotos tamsesnio grunto dėmės, kuriose rasta XX a. būdingų radinių: XX a. monetų, fajanso ir stiklo indų šukių, statybinių atliekų ir buitinių šiukšlių, plomba. Ties perkasto grunto vietomis, žvalgytos tranšėjos šiaurės rytinėje dalyje rasti 3 pavieniai žmonių kaulai. Šių kaulų vietą ir padėtį galėjo lemti anksčiau vykę grunto perkasimai ir komunikacijų klojimo darbai. Kaulai nesudarė atskirų sancaupų – buvo aptikti pavieniui, išsibarstę tarp esamų įrengtų vamzdžių, ankstesnių perkasimų vietose. Šioje dalyje fiksuoti perkasimai ir XX a. susiformavę žemių sluoksniai, nes ties gatvės viduriu sukloti vandentiekio ir nuotekų tinklai. Įrengiant lietaus tinklus ir kanalizacijos įvadus buvo iškastos tranšėjos naujiems šuliniams. Žvalgytoje tranšėjoje įžemis nepasiektas. Archeologinių žvalgymų metu tranšėja išžvalgyta iki 0,65 m projekcinio gylio. Iš viso išžvalgytas 755 m² plotas.

Archeologiniai žvalgymai atlikti 2025 m. perkasto grunto iš kapų aplinkos Birutės g., sandėliavimo vietoje, ties Birutės g. 40 ir P. Širvio g. sankryža (brėž. nr. 4). Šis gruntas buvo paskleidžiamas plonais sluoksniais ir viso proceso metu nuosekliai vizualiai tikrinamas, siekiant surinkti žmonių kaulus ir kitus galimus archeologinius radinius. Jis buvo žvalgomas metalo detektoriumi ir vizualiai. Žvalgytame grunte rasta pavienių kaulų bei XIX–XX a. būdingų radinių: 2 kryželiai, kokarda, XIX–XX a. monetų. Išžvalgyta perkasto grunto iš kapų aplinkos vieta – 200 m² (300 m³).

Po archeologinių tyrimų mirusiųjų palaikus ir pavienius rastus kaulus numatoma perduoti antropologiškai ištirti į Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Anatomijos, histologijos ir antropologijos katedrą. Atlikus antropologinius tyrimus palaikai bus perlaidoti kapinėse. Atlikus detaliuosius archeologinius tyrimus pagal numatytas nuostatas, radiniai bus perduoti į Utenos kraštotyros muziejų arba muziejų, kuris yra oficialiai įtrauktas į Kultūros ministerijos patvirtintą sąrašą priimti archeologinius radinius.

Išvados:

Perkasose Nr. 2–6 iš viso rasti ir ištirti 34 griautiniai mirusiųjų kapai bei pavieniai kaulai iš suardytų kapų. Perkasoje Nr. 5 mirusieji laidoti tankiausiai, eilėmis, galvomis link V ir PV. Perkasoje Nr. 6 kapai užfiksuoti tik PV dalyje, nes likusi perkastos dalis buvo perkasta tiesiant komunikacijas. Nuo perkastos Nr. 2 į pietvakarių pusę išlikusių kapų neužfiksuota. Dalis aptiktų kapų stipriai suardyta ankstesnių perkasių metu. Mirusieji laidoti karstuose, aukštiekninkai. Pagal kapuose rastas įkapes (kryželius, ikonėlę, aprangos detales), galima teigti, kad tirtų kapinių dalyje buvo laidojama nuo XVIII a. II pusės iki XIX a. I pusės ar net XIX a. vidurio. Archeologinių tyrimų metu, atskiruose sluoksniuose ir iškastose žemėse rasta XVII–XX a. radinių: monetų, stiklinių dirbinių, keramikos ir fajanso indų šukių, XX a. aprangos detalių.

Paveldosauginiai reikalavimai:

Atsižvelgiant į šių ir ankstesnių archeologinių tyrimų rezultatus, istorinę kartografiją, kurioje pažymėtos kapinės, bei kitus turimus duomenis, patvirtinančius, kad šioje teritorijoje yra ne tik suardytų, bet ir išlikusių palaidojimų, tikslinga kapinėms suteikti teisinę apsaugą – įtraukti jas į Kultūros vertybių registrą. Taip pat tikslinga kapines įtraukti į Nekilnojamojo kultūros paveldo inventorių.

Zarasų miesto istorinės dalies (u. k. 17126) teritorijoje, Zarasų rajono sav., Zarasų m., Birutės g., detalai ištirtų perkasių Nr. 1–6 vietose galima vykdyti statybos ir grunto judinimo darbus be papildomų apribojimų.

Birutės g. žvalgytoje atkarpoje, nuo Birutės g. 4 iki Vilniaus ir Birutės g. sankryžos, išžvalgytoje atkarpoje iki 0,65 m projekcinio gylio galima atlikti statybos ir grunto judinimo darbus. Vykdamas tolimesnius grunto judinimo darbus nuo 0,65 m gylio, tikslinga atlikti archeologinius žvalgymus. Archeologiniai žvalgymai reikalingi, kadangi išlieka tikimybė rasti kapų ar pavienių žmonių kaulų iš kapų aplinkos.

Detaliųjų archeologinių tyrimų metu nustatyta, kad kapinės toliau tęsiasi į Š iš ŠR pusę nuo perkasių Nr. 1–6. Numanomos kapinių ribos nustatytos pagal 1889 m. Zarasų miesto planą. Kapinių riba apima dabartinių Birutės g. 5, 6, 7, 8, 9, 10 ir Malūno g. 23, 25, 27, 28 sklypų teritorijas.

Ateityje, šioje numanomų kapinių teritorijoje, prieš vykdamas grunto judinimo darbus nuo 0,4 m gylio, tikslinga atlikti žvalgomuosius archeologinius tyrimus (tiriant žvalgomosiomis perkasomis). Perkasoje aptikus vertingą archeologinį sluoksnį ar kapus, žvalgomuosius archeologinius tyrimus perkvalifikuoti į detaliuosius archeologinius tyrimus. Vykdamas grunto judinimo darbus iki 0,4 m gylio, pakanka atlikti archeologinius žvalgymus.

Kitose dar netirtose Zarasų miesto istorinės dalies (u. k. 17126) teritorijos vietose bet kokie grunto judinimo darbai gali būti vykdomi tik atlikus archeologinius tyrimus, kurių pobūdis ir apimtys priklausytų nuo būsimų žemės judinimo darbų pobūdžio ir projektinių specifikacijų.

Tyrimų pobūdis ir apimtys turi būti suderinti su Kultūros paveldo departamentu ir Moksline archeologijos komisija, atsižvelgiant į konkrečius projektinius sprendinius.

Priedai:

1. Brėž. Nr. 1. Zarasų miesto istorinės dalies (u. k. 17126) teritorijos, Birutės g. archeologinių tyrimų vietos ir jos aplinkos suvestinis planas, M 1: 500
2. Brėž. Nr. 2. 1889 m. Zarasų miesto šiaurės rytinės dalies planas ir archeologinių tyrimų vieta M 1: 500 (š Lietuvos centrinio valstybės archyvo. Signatūra: LCVA f. 1622, ap. 5, b. 31, l. 1)
3. Brėž. Nr. 3. Zarasų m. Birutės gatvės archeologinių tyrimų vietos topografinis planas, M 1: 500
4. Brėž. Nr. 4. 2025 m. perkasto grunto iš kapų aplinkos Zarasų m., Birutės g., sandėliavimo ir archeologinių žvalgymų vieta, M 1: 1000
5. Tyrimų vietos fotofiksacija, radinių nuotraukos

Archeologinių tyrimų grupės vadovas:

Tyrimų grupės narys:

Brėž. Nr. 1. Zarasų miesto istorinės dalies (u.k. 17126) teritorijos, Birutės g. archeologinių tyrimų vietos ir jos aplinkos suvestinis planas, M 1: 500

N

Malūno g.

Birutės g.

Malūno g.

$$\frac{x6180254,995}{y641508,186}$$

$$\frac{x6180246,105}{y641520,834}$$
P6
16x12 mP5
15x10 mP4
16x10 mP3
15x10 mP2
10x10 mP1
10x10 m
$$\frac{x6180191,145}{y641467,803}$$

$$\frac{x6180191,145}{y641467,803}$$

$$\frac{x6180136,841}{y641422,469}$$

$$\frac{x6180127,395}{y641436,386}$$

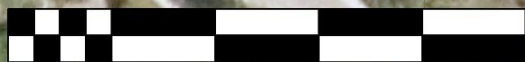
Trasėja Nr. 1

Vilniaus g.

Sutartiniai ženklai:

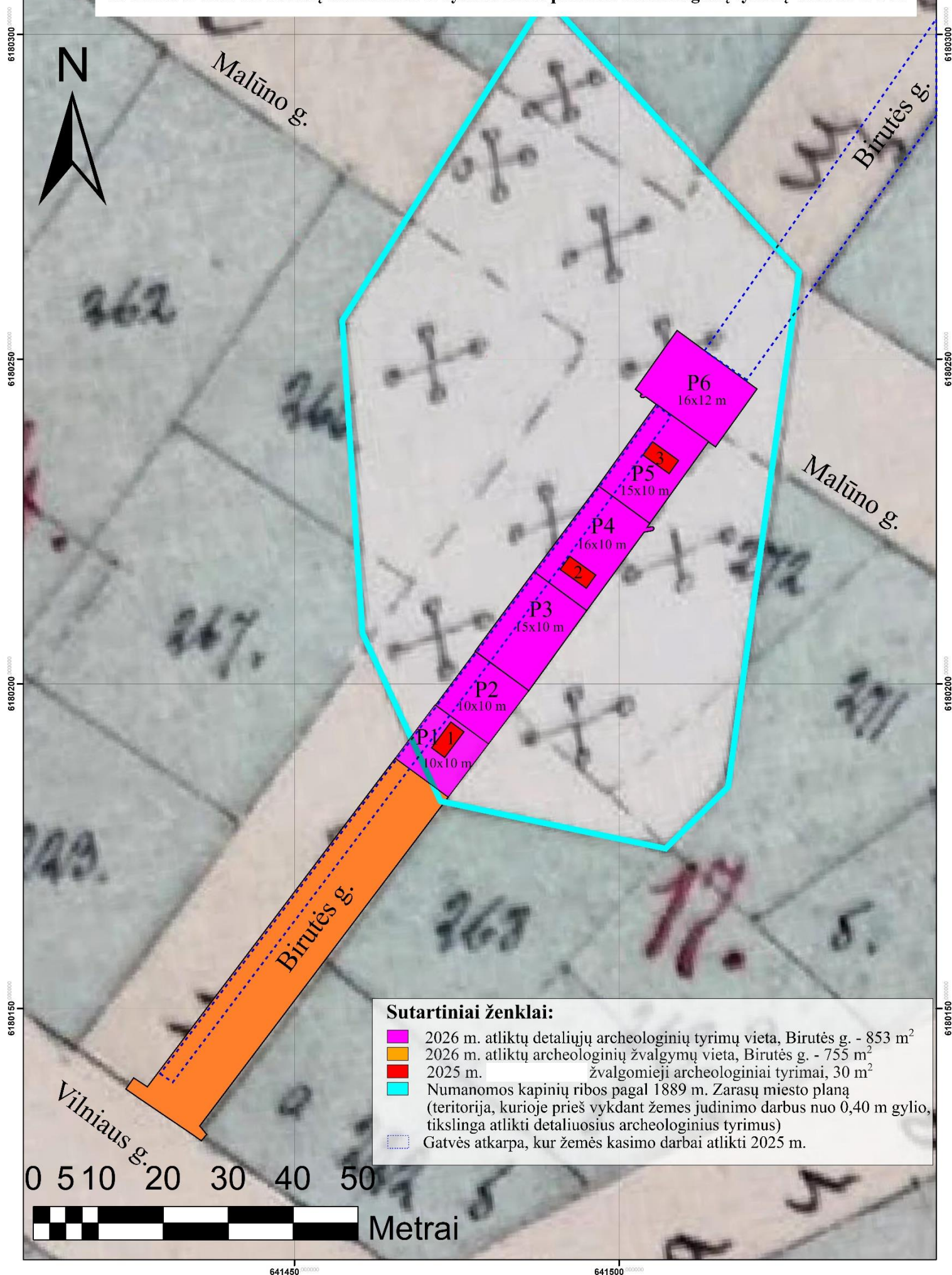
- 2026 m. atliktų detaliųjų archeologinių tyrimų vieta, Birutės g. - 853 m²
- 2026 m. atliktų archeologinių žvalgymų vieta, Birutės g. - 755 m²
- 2026 m. ištirtų kapų vietos, Birutės g.
- 2025 m. žvalgomieji archeologiniai tyrimai, 30 m²
- Numanomos kapinių ribos pagal 1889 m. Zarasų miesto planą (teritorija, kurioje prieš vykdant žemės judinimo darbus nuo 0,40 m gylio, tikslinga atlikti detaliuosius archeologinius tyrimus)
- Gatvės atkarpa, kur žemės kasimo darbai atlikti 2025 m.

0 5 10 20 30 40 50

Metrai

Brėž. Nr. 2. 1889 m. Zarasų miesto šiaurės rytinės dalies planas ir archeologinių tyrimų vieta M 1: 500

Brėž. Nr. 3. Zarasų m. Birutės gatvės archeologinių tyrimų vietos topografinis planas, M 1: 500

6180250 000000

6180200 000000

6180150 000000

6180100 000000

6180250 000000

6180200 000000

6180150 000000

6180100 000000

Malūno g.

PT: 1+57.05

PC: 1+43.04

PI: 1+30.06

P6

16x12 m

P5

15x10 m

P4

16x10 m

P3

15x10 m

P2

10x10 m

P1

10x10 m

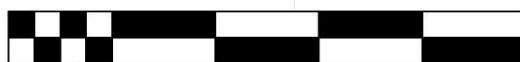
Birutės g.

Vilniaus g.

Sutartiniai ženklai:

- 2026 m. atliktų detaliųjų archeologinių tyrimų vieta, Birutės g. - 853 m²
- 2026 m. atliktų archeologinių žvalgymų vieta, Birutės g. - 755 m²
- 2025 m. žvalgomieji archeologiniai tyrimai, 30 m²
- Numanomos kapinių ribos pagal 1889 m. Zarasų miesto planą (teritorija, kurioje prieš vykdant žemės judinimo darbus nuo 0,40 m gylio, tikslinga atlikti detaliuosius archeologinius tyrimus)
- Gatvės atkarpa, kur žemės kasimo darbai atlikti 2025 m.

0 5 10 20 30 40 50

Metrai

M 1: 1000 641850 641900 641950 642000 642050 642100

Brėž. Nr. 4. 2025 m. perkasto grunto iš kapų aplinkos Zarasų m., Birutės g., sandėliavimo ir archeologinių žvalgymų vieta, M 1: 1000

Birutės g.

P. Širvio g.

$\frac{x6180790,761}{y642018,252}$

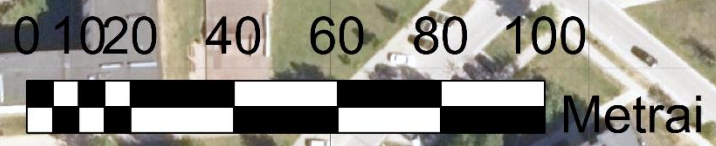
$\frac{x6180784,718}{y642027,629}$

$\frac{x6180766,006}{y642005,954}$

$\frac{x6180762,281}{y642012,897}$

Sutartiniai ženklai:

- 2025 m. perkasto grunto iš kapų aplinkos Birutės g., sandėliavimo ir archeologinių žvalgymų vieta, Birutės g. 40 ir P. Širvio sankryža
- 2026 m. išžvalgyta perkasto grunto iš kapų aplinkos vieta - 200 m² (300 m³)

1. Detaliųjų archeologinių tyrimų ir žvalgymų vieta prieš tyrimus 2026 m., Birutės g., vaizdas iš ŠR

2. Perkaso Nr. 1 dugnas pasiekus žemę, vaizdas iš ŠR

3. Perkaso Nr. 1 ŠV pjūvis ir dugnas, vaizdas PR

4. Perkasoje Nr. 2 atidengiami ir preparuojami žmonių kapai, vaizdas iš ŠR

5. Perkasoje Nr. 2 atidengti kapai Nr. 1–4 ir kaulų radimvietė Nr. 1 iš suardytų kapų, vaizdas iš ŠR

6. Perkastos Nr. 2 dugnas išpreparavus kapus, vaizdas iš V

7. Perkasoje Nr. 3 užfiksuoti suardyti kapai Nr. 5 ir Nr. 6 bei išstumdyti pavieniai kaulai iš suardytų kapų, vaizdas iš V

8. Perkastos Nr. 3 dugnas atidengus komunikacijas ir pasiekus žemį, vaizdas iš viršaus

9. Perkaso Nr. 4 ŠR kampe, atlikus išplatinimą atidengtas kapas Nr. 8, vaizdas iš ŠR

10. Perkaso Nr. 4 dugnas atidengus komunikacijas ir pasiekus žemį, vaizdas iš viršaus

11. Perkasoje Nr. 5, 0,8–1,9 m gylyje užfiksuoti kapai, vaizdas iš viršaus

12. Perkasoje Nr. 5, 0,8–1,9 m gylyje atidengti kapai tarp esamų komunikacijų, vaizdas iš R

13. Perkasoje Nr. 5, 0,8–1,9 m gylyje atidengti kapai tarp esamų komunikacijų, vaizdas iš V

14. Perkasa Nr. 5, kapas Nr. 10 (datavimas pagal įkapes – XIX a.), vaizdas iš Š

15. Perkasa Nr. 5, kapas Nr. 17 (datavimas pagal įkapes – XIX a. II pusė), vaizdas iš Š

16. Perkasa Nr. 5, kapai Nr. 20–23 (datavimas pagal įkapes – XVIII a. II pusė – XIX a. I pusė), vaizdas iš R

17. Perkasa Nr. 5, suardyti kapai Nr. 27, 28, vaizdas iš ŠR

18. Perkastos Nr. 5 dugnas atidengus komunikacijas ir pasiekus įžemį, vaizdas iš viršaus

19. Perkasa Nr. 6, kapas Nr. 30 (datavimas pagal įkapes – XVIII a. pab.–XIX a. I pusė), vaizdas iš ŠR

20. Perkasa Nr. 6, kapai Nr. 31 (datavimas pagal įkapes – XVIII a. pab. –XIX a. I pusė), vaizdas iš ŠR

21. Perkasa Nr. 6, vaiko kapas Nr. 34, vaizdas iš ŠR

22. Perkastos Nr. 6 dugnas atidengus komunikacijas ir pasiekus įžemį, vaizdas iš ŠV

23. Archeologiniai žvalgymai. Tranšėjos Nr. 1 projektinis gylis iki 0,65 m, vaizdas iš ŠV

24. Tranšėja Nr. 1 pasiekus projektinį gylį iki 0,65 m, vaizdas iš PV

25. Tranšėja Nr. 1 ties Birutės ir Vilniaus g. sankryžos, dugnas atidengtas iki 0,65 m projekcinio gylio, vaizdas iš PV

26. Išžvalgytos tranšėjos atkarpa nuo Birutės ir Vilniaus g. sankryžos iki ištirtos perkastos Nr. 1, vaizdas iš viršaus

27. 2025 m. perkasto grunto iš kapų aplinkos Birutės g., sandėliavimo vieta prieš žvalgymus, vaizdas iš ŠV

28. Perkasto grunto iš kapų aplinkos Birutės g., sandėliavimo vietos archeologinių žvalgymų eiga, vaizdas iš PV

29. Perkasto grunto iš kapų aplinkos Birutės g., sandėliavimo vietos archeologinių žvalgymų eiga, vaizdas iš PR

30. Archeologinių žvalgymų perkasto grunto iš kapų aplinkos Birutės g. vieta (vaizdas po atliktų archeologinių žvalgymų), iš PR pusės

31. Rasti kaulai žvalgytame 2025 m. perkastame grunte iš kapų aplinkos Birutės g., vaizdas iš PV

32. Kryželis, kapas Nr. 3 (XIX a. vid. – XIX a. II p.).

33. Sagos su Kauno gubernijos ženklu (1843–1857 m.), uniformos detalės, kapas Nr. 4

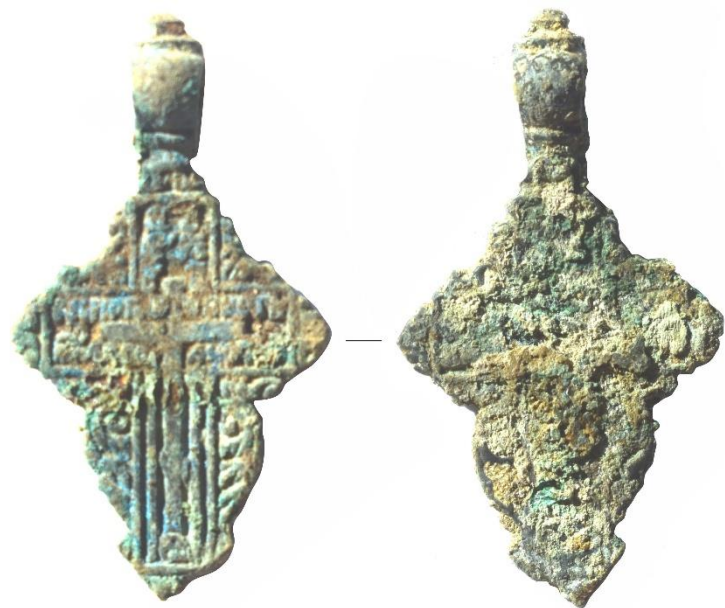
34. Kryželis, kapas Nr. 8 (XVIII a. pab. – XIX a. I p.)

35. Kryželis, kapas Nr. 31 (XVIII a. pab. – XIX a. I p.)

36. Metalinė ikonėlė su Šv. Mikalojumi. Kapas Nr. 20 (XVIII a. II pusė. – XIX a. I p.)

37. Kryželis. Lapelio formos. Kapas Nr. 21 (XVIII a. I pusė. – XIX a. I p.)

38. Kryželis. Kapas Nr. 30

39. Perkasose Nr. 1–3 rasti XX a. I pusės radiniai iš perkasto grunto: kokardos, žetonas, žvyneliai, apkalas, dangtelis

40. Archeologinių žvalgymų metu rasti XIX–XX a. radiniai tarp 0,2–1,65 m gylio (monetos, sagos, dangtelis)